

مسابقه نفتی در خزر

عارف واحدناوان حالش
wahednavan@yahoo.com

بنابراین در حالی که روس ها در تقسیم دریای خزر با قزاق ها به توافق کامل رسیده اند و مقامات باکو در دعوت از کمپانی ها و شرکت های بزرگ نفتی به منطقه شتاب بیشتری بخشیده اند، به نظر می رسد اقدام وزارت نفت ایران در انجام لریزه نگاری و استخراج نفت از این پهنه آبی هر چند بسیار دیر، اما به جا و عقلانی است

در میاهوی جنگ در منطقه خلیج فارس و در حالی که بغداد به کانون مهم ترین تحولات و خبرهای جهانی تبدیل شده است و لادیمیر پوتین رییس جمهوری فدراسیون روسیه دستور بهره برداری از منابع نفتی بخش شمالی دریای خزر به وسیله این کشور و جمهوری قزاقستان را صادر کرد. صدور این حکم از سوی پوتین از آن جهت قابل تامل است که طبق

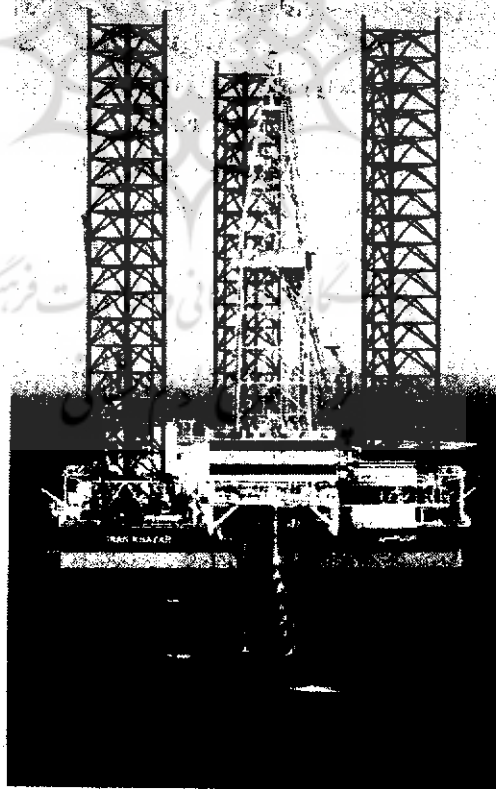
شدت نیاز به منابع انرژی این دریا و صدور نفت و گاز دارند. این وضعیت برای ایران و روسیه که از بزرگ ترین تولیدکنندگان و صادرکنندگان نفت و گاز جهان هستند متفاوت است.

در چنین شرایطی نه تنها بستر برای گسترش نفوذ ناتو به شرق به ویژه آسیای میانه و قفقاز فراهم شده است، بلکه هر یک از جمهوری های تازه استقلال

یافته برای راهایی از سلطه مسکو و رقابت با همسایه های خود جهت کسب منابع نفتی این دریا به همکاری با قدرت های فرامنطقه ای تمایل بیشتری نشان می دهند.

اجازه راه اندازی نفتی از سازمان پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، در باکو و انجام رزمایش نظامی جمهوری آذربایجان و گرجستان در طرح های ناتو هم چنین کمک های نظامی آمریکا و انگلیس به جمهوری های قرقیزستان، ازبکستان و قزاقستان خود حکایت از اشتیاق فراوان ناتو جهت نفوذ در منطقه آسیای میانه و قفقاز دارد و این بیشتر از آنکه متوجه ایران باشد، موجب نگرانی های شدید کرملین شده است.

بنابراین در حالی که روس ها در تقسیم دریای خزر با قزاق ها به توافق کامل رسیده اند و مقامات باکو در دعوت از کمپانی ها و شرکت های بزرگ نفتی به منطقه شتاب بیشتری بخشیده اند، به نظر می رسد اقدام وزارت نفت ایران در انجام لریزه نگاری و استخراج نفت از این پهنه آبی هر چند بسیار دیر، اما به جا و عقلانی است. از سویی این دریافت بر طبق عرف حقوق بین الملل و

توافق های اولیه میان پنج کشور ساحلی و اسناد سازمان ملل متحد هیچ کشوری حق بهره برداری و استفاده از منابع نفتی تا پیش از تعیین رژیم حقوقی مناسب برای این دریا را ندارد. یک روز پس از این اقدام رییس جمهوری روسیه، روزنامه "ینی مسوات" چاپ باکو طی گزارشی مدعی شد بهره برداری از میدان های نفتی خزر پیش از تقسیم این دریا میان پنج کشور ساحلی امکان پذیر است.

در این حال بیژن نامدار زنگنه وزیر نفت کشورمان با اعلام آغاز حفاری در حوزه نفتی خزر در سال ۸۲، اذعان داشت: یک مرحله اکتشافی در حوزه نفتی خزر به اتمام رسیده و لریزه نگاری سه بعدی آن همین روزها آغاز می شود.

تحولات اخیر در خزر ما را در برابر واقعیت تلخ مسابقه نفتی در این حوزه قرار داده است و تردیدی نیست که اصطکاک در بهره برداری از حوزه های مورد اختلاف، این مسابقه خطرناک را به مسابقه نظامی و قطب بندی های سیاسی تبدیل خواهد کرد.

باید اعتراف کرد جمهوری های تازه استقلال یافته از لحاظ اقتصادی در شرایط بسیار بدی قرار دارند و مسکو توانایی آن را ندارد تا این جمهوری های فقیر را زیر چتر حمایتی خود قرار دهد. از این رو این جمهوری ها برای اندوخته کشور و غلبه بر بحران های داخلی به

استفاده تاریخی از یک منطقه توسط یک کشور، می تواند مشروعیت و ضمانت حقوقی برای آن کشور در پی داشته باشد. این مهم قدرت چانه زنی ما ایرانی ها به دست آوردن حداقل ۲۰ درصد از منابع دریای خزر با خواهد بود.